

ATALAR SÖZLƏRİ YENİ DEYİMLƏRDƏ, YAXUD ATALAR SÖZLƏRİNƏ QOŞMALAR

Qadir Tərtərli
AYB-nin üzvü, "Qızıl qələm"
mükafatı laureatı.

- Yaxşı işdən gül iyi, yaxşı müştəridən pul iyi gələr.
- İşi işbaza, vəzifəni kələkbaza ver.
- Ac toyuq yuxusunda darı, rüşvətxor yuxusunda pul görər.
- Su bir yerdə qalanda iylənər, müdir bir idarədə çox qalanda piylənər.
- Kor tutduğunu buraxmaz, polis tutduğunu buraxar. Amma bu şərtlə ki, əlin cibində ola.
- Ac quzu mələyən, arsız adam güləyən olar.
- İt itin ayağını basmaz, adam adamın ayağını da basar, hələ desən vurub gözünü də çıxardar.
- Yoldaşını göstər kim olduğunu, pulunu göstər hansı peşəyə qulluq etdiyini deyim.
- At atın rəngini, əsgər əsgərin tufəngini götürər.
- Bar gətirən ağac başını aşağı, vəzifəyə keçən adam başını yuxarı tutar.
- Qonşuya ümid olan şamsız, qonorara ümid olan pulsuz qalar.
- Qorxulu baş salamat, qorxusuz başın yeri işə qazamat olar.
- Pəndiri dəri, alverçini isə yaxşı müştəri saxlar.

- El üçün ağlayanın gözüne tor, özü üçün ağlayanın gözüne nur gələr.
- Bir gül ilə bahar, bir günün məvacibi ilə nahar olmaz.
- Vəzifə əl çirkidir. Vəzifədən çıxanlar üçün yaxşı təsəlli olan bu sözü oğul istərəm ki, vəzifənin "gəlhagəl" vaxtında deyəydilər.
- Ev evə sığmaz, el elə sığar. Amma say-sız-hesabsız qaçqını, köçkünün olan ölkədə evə ev də sığar, hələ desən el də.
- Pul açan qapını fələk də açmaz. Pulun bağladığı qapı da belədir - nə fələk açə bil-məz, nə də külək.
- Dağ pulludan, pullu isə oğrudan qorxar.
- Başına vur, çörəyini al. Başına vurub bir loxma çörəyini alınca, norka papağını alsan yaxşıdı.
- Arxalı köpek qurd basar. Təkçə qurd yox, həm də yurd basar, ev-əşik dağıdır.
- Qonşun pisdı, köç qurtar. Elə üzdəniraq naxələf qonşular var ki, atmilçəyi kimi yaxandan əl çəkməz. Nə köçməklə canın qurtar, nə də köçürməklə. Bu misalda kimin nəzərdə tutulduğunu məlumdur.
- İt yiyəsini tanıdır. Görəsən günah itdədir, yoxsa yiyəsində?
- Ot kökü üstə bitər. Amma indi öz kökü üstə bitməyən otlar da çoxdur. Ya kök xarəbdir, ya da otlar cılızlaşib.
- Axtaran tapar. Bəs, elə isə niyə itirdiyimiz hər şeyi tapa bilmirik?
- Saxla samanı, gələr zamanı. Saxladığımız saman çürüdü, zaman gəlib çıxmadı.
- Babam mənə kor deyib, gəlib gedəni vur deyib. Bu sözlər havadarlarına güvənib hökküldəyən azğın ermənilərə aiddir.

- Dost dost ilə tən gerek, tən olmasa gen gerek. Bu sözlərin indiki dostlara uyarı yoxdur. Çünki indiki dostlar nə tən gəlməyi, nə də gen gətməyi bacarmırlar. Yəni, nə ətdirlər, nə də balıq.
- Dovşanı araba ilə tutanlar indi tısağa-nı təyyarə ilə də tuta bilmirlər.
- Özgə atına minən tez, özgəsinin pulu ilə alınan maşına minən gec düşər.
- Artıq tamah baş yarar. Artıq qazanc daş yarar.
- Arxadan atılan daş topuğa, arxadan atılan güllə özümüzə dəyər.
- Torpaq deyər: "Öldür məni, dirildim səni!". Çörəyinlə böyüdüb ərşəyə çatdırdığın naxələf oğul isə deyər: "Dirilt məni, öldürüm səni".
- Ət yeyən quşu dimdiyindən, "qeyrətli kişilər"i mindiyindən ("Mercedes", "QAZ-31" kimi bahalı maşınlar nəzərdə tutulur) tanıyarlardı. Hansı pula alınmasının buna dəxli yoxdur.
- Yalan ayaq tutar, yeriməz. Bu baxır yalan deyənə məhərətinə. Mahir yalançı ayaq tutub yeriməyən yalanı lap kosmik sürətlə uçurdar da.
- Qızım sənə deyirəm, gəlinim sən eşit. Qıza deyilənləri gəlin eşitmədi. Görən həmin sözlər özünə deyilsəydi, eşidərdimi?
- Günah öləndə olar. Çünki haqq həmişə güclünün arxasında dayanır.
- Keçəlin bəxti yeyin olar. Əlbəttə ki! Bəxti yeyin olmasa, anadan keçəl doğulardımı?
- Yalançının şahidi böyründə olar. Bəs, doğruçu haqq sözünü sübətə yetirmək üçün şahidi haradan tapsın?
- Ərlə arvadın torpağın bir yerdən götür-

- rüblər. Vay o gündən ki, torpaq şoran ola.
- İşləməyən dişləməz. Dövrən dəyişəndə qayda da dəyişir. İşləməyən işləyənin əlinə baxır.
- Dost dar gündə sınınar. Dar gündə dost tapmaq qararıqda iynə axtarmaq kimidi. Gen günün dostları çətin ki, dar gündə yaxalarını ələ verələr.
- Su qabı suda sınar. Amma quruda sınınanları da çoxdu.
- Aşı bişirən yağ olar, gəlinin üzü ağ olar. Evin yıxılın yağ satan! Qarşından gələn bayram günlərində yazıq gəlinlərimiz hansı yağ-la aş bişirib üz ağardacaq?
- Gözəllik ondur, doqquzu dondur. Görəsən belə bahalıqda yaxşı donu hardan tapıb geyinməklə olar? Vay gözəlliyi gözə çarpmayan gözəllərimizin halına!
- Kələklə gələn, küləklə gedər. Amma elə mahir kələkbazlarımız var ki, qazandıqlarını küləyə yox, heç fələyə də verməzlər.
- Keçəl baxdı güzgüyə, adın qoydu özgəyə. Şaçlı yazıq maddim-maddim güzgüyə baxsa da, deməyə heç bir söz tapmadı.
- Yalançını mənzilinə kimi qovarlar. Nə olsun ki! Yeni mənzildən də çıxarıb qovma-yacaqlar ha!
- Əldən qalan əlli qalar. Heyif ki, daha çox qalanları da olur.
- Çörəyi ver çörəkçiyə, birini də artıq. Bu söz indiki çörəkçilərə aid deyil. İndiki çörəkçilərə un ver, gör çörəyin başına nə oyun açırlar.
- Arvadı əri saxlayar. Köhnə məsəldir bu. İndiki kişilərin çoxunu arvadları saxlayır.